

Hiphop, antisociaal gedrag en pseudovolwassenheid

Robin Kemper (3012840)

Eindrapportage bachelorproject ASW 2008/2009

1. Inleiding

Als we kijken naar de historie van de popmuziek zien we dat toonaangevende artiesten of stijlen vaak normverkenner zijn geweest. Denk aan de heupbewegingen van Elvis of het lange haar van de The Beatles, altijd goed voor bezorgde moeders en moraliserende vingertjes. Popmuziek was spannend en nieuw, riep weerstand op van oudere generaties en was daardoor voornamelijk gemeengoed voor de jongeren. In het kader hiervan is het interessant te zien wat de enorme opkomst van hiphop in de jaren tachtig en negentig teweeg heeft gebracht. Sinds haar ontstaan in de Amerikaanse getto's heeft het genre door haar militante klanken en opruiende raps mensen overal ter wereld weten te provoceren, op een manier waarop ook eerder genoemde voorbeelden dit jaren daarvoor ook deden. Met name de zogeheten gangsterhiphop, opgekomen in de jaren negentig, maakte het bont. In de politiek heeft zowel links als rechts, religieus en niet-religieus, het genre beschuldigd van het promoten van geweld, misogynie, drugs dealen, druggebruik, homofobie, materialisme en verkrachting. Deze beschuldigen waren niet geheel onterecht. Herd (2008) toonde namelijk aan dat het aantal referenties naar sex, drugs- en alcoholgebruik in hiphopsongs sinds het ontstaan van het genre alleen maar is toegenomen en veel hoger is dan in andere genres. Opvallend is dat sinds 1994, de hoogtijdagen van de gangsterrap, de antisociale referenties in andere hiphopstromingen eveneens zijn gestegen - dus ook in de songs van artiesten die zich niet uitdrukkelijk als gangster profileren. In Amerika zijn de antisociale elementen van hiphop al jaren onderwerp van discussie: de normverkenning zou plaats hebben gemaakt voor normvervaging. De jeugd maakte het echter weinig uit: hiphop is al sinds de jaren negentig praktisch het meest populaire genre ter wereld (Christenson & Roberts, 1998, Oor Popencyclopedie, 2007). Het blijkt dat vooral de jongste adolescenten (13 tot en met 16 jaar) fan zijn van het genre (Ter Bogt, 2004).

De vraag rijst waarom jongeren zich zo aangetrokken voelen tot deviant muziek in het algemeen en hiphop in het bijzonder. In de literatuur zijn er

verschillende verklaringen te vinden, te weten de mate van sensatiezucht en rebelsheid van personen. Deze verklaringen zullen ook in deze studie worden beschreven en getoetst. Tevens wordt er een alternatieve verklaring gepresenteerd, te weten Moffit's theorie over adolescentiegelimiteerd antisociaal gedrag (Moffit, 1993). Voorheen is deze theorie voornamelijk toegepast op het verklaren van antisociale gedragingen van jongeren. In deze studie wordt nagegaan of elementen uit deze theorie een hiphopvoorkeur zouden kunnen verklaren. Er zal in dit onderzoek niet worden ingegaan op de vraag of de antisociale kanten van hiphop nu wel of niet een slechte invloed op de jeugd is, maar er wordt gefocust op de relatie tussen emoties, gedragingen en muziekvoorkeuren. Deze insteek is interessant, omdat dit een logische stap als we meer te weten willen komen over de leefwereld van adolescenten, wellicht de meest onbegrepen groep mensen in de Westerse maatschappij (Christenson & Roberts, 1998). Het stadium waarin er gevreesd werd voor de negatieve invloed van deviante muziek op het welzijn van de jeugd zijn we wellicht voorbij, maar pubers, hun hang naar antisociale sentimenten, risicogedrag en populaire popmuziek met antisociale boodschappen blijven interessante onderwerpen om te bestuderen.

2. Hypotheses

2.1 Sensatiezucht

In zowel de sociologie als de biologie wordt sensatiezucht gezien als kenmerk van de persoonlijkheid van een individu (Arnett, 1994). Sensatiezoekers zijn, meer dan anderen, op zoek naar gevarieerde, nieuwe, complexe en intense sensaties en ervaringen: hierbij maken ze vaak gebruik van hetgeen dat de media hen aanbiedt (Weisskirch & Murphy, 2004). Zo kijken sensatiezoekers substantieel meer actie- en avontuurgerelateerde televisieprogramma's. Ook zijn zij bereid om lichamelijke, sociale, wettelijke en financiële risico's te nemen om hun zucht naar sensatie te bevredigen. Er bestaat een sterke positieve correlatie tussen sensatiezucht en het gebruik van marihuana onder jongeren (Kupersanin, 2001). Hoeveel procent van de bevolking sensatiezoekers zijn, valt niet met volle zekerheid te zeggen. In een recent artikel over mode en consumeergedrag voldeed 29,5% van de respondenten aan het sensatiezuchtprofiel (Ko, Kim, Taylor, Hoon Kim, Kang, 2007).

Uit onderzoek naar sensatiezucht in relatie tot muziekvoorkeur is gebleken dat sensatiezoekers inderdaad muziek prefereren die te omschrijven valt als intens, complex, vernieuwend en dissonant (Zuckerman, 1994, in Weiskirch & Murphy). Het gaat hierbij vooral om hevige rockmuziek zoals metal en in mindere mate punk. Voorgaand onderzoek heeft echter geen significant verband gevonden tussen sensatiezucht en een voorkeur voor hiphop. Op basis van deze gegevens stel ik de volgende hypothese op: *een voorkeur voor hiphop kan niet worden verklaard vanuit een zucht naar sensatie (H1)*.

2.2 Rebelsheid

Een ander theoretisch construct dat zich richt op de invloed van een drang naar sensatie en spanning op gedrag en voorkeuren, is *rebelliousness* (*rebelsheid*). In tegenstelling tot sensatiezucht wordt rebelsheid gekenmerkt door provocatie en opstandigheid. Van origine komt het construct uit de psychologie, maar Carpentier e.a. (2003) hebben hiermee geprobeerd de fascinatie van jongeren voor deviante vormen van muziek proberen te verklaren. Uit hun onderzoek blijkt dat jongeren die in het algemeen erg hoog scoren op rebelsheid luisteren naar meer deviante muziek (rock én hiphop) dan jongeren die laag scoorden. Er bestaat echter een verschil tussen proactieve rebelsheid (problemen opzoeken; rebelsheid op eigen initiatief) en

reactieve rebelsheid (komt voort uit het gevoel aangevallen te worden); een hoge score op proactieve rebelsheid impliceerde een voorkeur voor deviante muziek, in het geval van reactieve rebelsheid gold dit verband niet.

Uit bovenstaande gegevens kunnen we opmaken dat *proactieve rebelsheid*, meer dan sensatiezucht, een verklaring kan zijn voor de voorliefde voor hiphop bij een deel van de adolescenten. De tweede hypothese die getoetst wordt is daarom *een voorkeur voor hiphop kan verklaard worden vanuit proactieve rebelsheid (H2)*.

2.3 Adolescentiegelimiteerd antisociaal gedrag

Naast sensatiezucht en rebelsheid toetsen we in deze studie ook een alternatieve verklaring voor muziekvoorkeur, gebruik makende van de theorie over *adolescentiegelimiteerd antisociaal gedrag* van Moffit (1993). Adolescentie valt in de eerste plaats samen te vatten de periode samen als een opeenstapeling van ontwikkelingstaken waarin de ontplooiing van een eigen identiteit centraal staat. Voorbeelden van deze taken zijn het verkrijgen van intiemere relaties met leeftijdsgenoten, de acceptatie van eigen uiterlijk en lichaam, het verkrijgen van emotionele onafhankelijkheid (Veendrick, Timmerman & Ravesloot, 2000), het ontwikkelen van capaciteiten om complexere problemen aan te kunnen (Christenson & Roberts, 1998) en het verwerven van bepaalde normen, waarden en ethische uitgangspunten die dienen als richtlijnen voor eigen gedrag en visie (Dieleman, 2000). We weten dat de hersenen in de adolescentie verschillende ontwikkelingen doormaken. Zo zijn hormonale veranderingen sterk van invloed op het emotionele brein terwijl het zelfcontrolesysteem (rationele brein) relatief langzaam rijpt (Crone, 2008). Het emotionele brein is in emotioneel prikkelende situaties overactief en dit verklaart op neurologisch vlak waarom pubers meer risicoverdrag vertonen.

Een meer sociaalpsychologische verklaring voor het risicogedrag van pubers komt van Moffitt (1993). Zij spreekt liever van adolescentiegelimiteerd antisociaal gedrag, veroorzaakt door de zogeheten *maturity gap*. Door het feit dat de puber in biologisch opzicht volwassen is maar in sociaal opzicht nog niet, is er sprake van een statusinconsequentie (Dieleman, 2000). De adolescent zal de behoefte voelen zich ook in sociaal opzicht volwassener te zijn. Om deze *gap* te overbruggen, kunnen jongeren grijpen naar antisociaal gedrag om hun 'volwassenheid' te benadrukken en het aanzien te verkrijgen waarvan ze vinden dat ze die verdienen. Pubers die aan dit profiel voldoen, zijn *pseudovolwassen* (Galambos, Barker, Tilton-Weaver & Lauree,

2003) en ervaren volgens de theorie het meeste 'last' van de *maturity-gap* en bedienen zich het relatief vaker van antisociaal gedrag.

Uit het onderzoek van Galambos e.a. (2003) blijkt dat pseudovolwassenheid inderdaad gekenmerkt wordt door een relatief hoge score op 'subjectieve leeftijd' (m.a.w.: de adolescent in kwestie voelt zich ouder dan zijn biologische leeftijd), een hoge mate van participatie in probleemgedrag en een lage mate van psychologische volwassenheid. Uit verdere analyse van de gegevens bleek dat de pseudovolwassen pubers in biologisch opzicht meer volwassen waren dan de andere respondenten (zowel jongens als meisjes), erg verlangden naar een oudere leeftijd (m.a.w.: ze willen graag ouder zijn), verlangden naar meer volwassen privileges, meer conflicten met hun ouders hadden, meer tijd besteedden aan vrienden en minder tijd aan leren en studeren. Hoewel in hun onderzoek slechts 13% van de respondenten aan het pseudovolwassen profiel voldeed, wil ik toch de hypothese toetsen of pubers die meer pseudovolwassen kenmerken hebben, vaker naar hiphop luisteren, omdat in hiphop gemiddeld meer antisociale elementen en sentimenten zitten. Dit resulteert in de derde hypothese: *pseudovolwassen jongeren luisteren meer dan hiphop dan niet-pseudovolwassen jongeren* (H3).

3. Data en methoden

3.1 Onderzoeksmethode & dataverzameling

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen heb ik zelf data verzameld op een middelbare school in Meppel. De respondenten werden door mijzelf benaderd met een vragenlijst op hun school zelf, in de beide pauzes en de uren daartussenin. Hoewel het interessant geweest zou zijn jongeren te interviewen, heb ik toch gekozen voor de enquête omdat ander onderzoek naar sensatiezucht en rebelseid ook kwantitatief was en pseudovolwassenheid aan de hand van het werk van Galambos e.a. (2003) goed te operationaliseren viel. Nadeel was echter dat er sprake was van veel non-respons. Ik heb het idee dat met name de jongere leerlingen hun enquête niet invulden, waarschijnlijk omdat zij weinig tijd hadden. In tegenstelling tot de jonge leerlingen hadden de ouderejaars naast de pauzes ook tijd om de vragenlijst in te vullen in tussenuren.

De enquête (zie bijlage 1) bestond deels uit zelfbedachte vragen naar aanleiding van de literatuur over pseudovolwassenheid en deels uit vragen afkomstig uit de *Arnett Inventory of Sensation Seeking* (Arnett, 1994) en uit McDermott's *Questionnaire of rebelliousness* (McDermott, 1988, in Kerr, 1997) (zie bijlagen 2 & 3).

Onder de in totaal 70 respondenten bevinden zich 32 meisjes en 38 jongens. Er zijn vier 14-jarigen, 22 15-jarigen, 22 16-jarigen, 20 17-jarigen en 2 18-jarigen. 17 van hen (maar liefst 24,3%) zijn ooit blijven zitten. 45,7% van de respondenten zit op de HAVO en 51,4% op het VWO. De overige 2,9% (1 jongen en 1 meisje) doet VMBO. 21 van de 32 havisten zijn mannelijk, 20 van de 36 vwo'ers zijn vrouw. De gemiddelde leeftijd van de meisjes is 15,7, van de jongens 16,1 jaar.

3.2 De afhankelijke variabelen

De afhankelijke variabele, 'intensieve voorkeur voor hiphop', is een combinatie van twee items. Ten eerste moet de respondent aangeven wat zijn of haar vijf favoriete muziekgenres zijn. Vanuit deze gegevens werd een nieuwe variabele geconstrueerd, namelijk *voorkeur voor hiphop*. De constructie van deze nieuwe variabele is als volgt: wanneer de respondent hiphop op 1 had gezet in zijn top vijf, kreeg hij of zij voor de nieuwe variabele de waarde vijf mee. Wanneer hiphop op plek 2 in de top vijf werd gezet, scoorde de respondent een waarde van 4 voor de nieuwe variabele. Zo gaat het

door tot en met een vijfde plek in de top vijf, die waarde 1 krijgt voor *voorkeur voor hiphop*. Heeft de respondent hiphop niet in de top vijf gezet, dan krijgt hij of zij een score van 0. Van de 70 respondenten hebben 35 ervan hiphop in hun top vijf gezet, hiermee was het meest populaire muziekgenre. Elf van de 35, overigens allen mannelijk, hebben hiphop op plek 1 gezet.

Vervolgens is gekeken naar de intensiviteit die gepaard gaat met de muziekbeleving van de respondent. Dit werd gemeten middels een schaal met drie stellingen: 'Ik voel me verbonden met een bepaalde muziekstijl', 'Ik kan geen dag zonder muziek' en 'Ik let vaak op wat sterren en artiesten aan hebben qua kleding.' Er zijn vijf antwoordmogelijkheden, namelijk 'Helemaal mee oneens' (waarde 1), 'Mee oneens' (2), 'Neutraal' (3), 'Mee eens' (4) en 'Helemaal mee eens' (5). Missings krijgen de waarde 0 mee. De Cronbach's alpha bij deze items is .671. De waarden van deze nieuwe variabele, genaamd *intensiviteit*, worden vervolgens vermenigvuldigd met de waarden behorende bij de plek van hiphop in de top vijfjes van de respondenten. Hierdoor ontstaan de uiteindelijke afhankelijke variabele *intensieve voorkeur voor hiphop*, welke ik voortaan gemakshalve *voorkeur voor hiphop* noem. De scores op deze variabele lopen van 0 tot 21.27 en hebben een gemiddelde van 5.84 (zie ook tabel 1).

3.3 De onafhankelijke variabelen

Sensatiezucht: In hoeverre een persoon een sensatiezoeker is wordt vastgesteld door middel van een vragenlijst. We maken hierbij gebruik van 12 items afkomstig uit de 20 items tellende schaal van Arnett (1994). Enkele voorbeelden van de stellingen zijn 'Ik houd van films met veel explosies en achtervolgingen', 'Als ik naar een pretpark ga vind ik het te gek om in achtbanen en andere snelle, spannende attracties te gaan' en 'Ik vind het leuk om voor een groep mensen op te treden of iets te vertellen.' Bij de stellingen zijn steeds vier antwoordmogelijkheden: 'Klopt helemaal niet' (waarde 1), 'klopt niet echt' (2), 'klopt een beetje' (3) en 'klopt helemaal' (4). Uit een betrouwbaarheidsanalyse bleek de Cronbach's alpha bij deze 12 items slechts .571 te zijn. Bij verwijdering van twee items ('Het is mijn droom later naar vreemde, verre plekken te reizen' en 'Ik vind het verstandig in een restaurant iets te bestellen wat je al kent') bleek het nog mogelijk de alpha naar een waarde van .626 te brengen. De onafhankelijke variabele *sensatiezucht* bestaat nu uit 10 items en heeft een *range* van 1.82 tot 3.64 en een gemiddelde van 2.80 (zie ook tabel 1).

Rebelsheid: De schaalconstructie *rebelsheid* bestaat uit acht items, afkomstig uit de 18 items tellende schaal van McDermott (1988). Er is gekozen voor slechts acht items, omdat meerdere items de vragenlijst dusdanig lang zou maken dat we vreesden voor afhakers en non-respons. McDermott maakt een onderscheid tussen proactieve en reactieve rebelsheid, waarbij elk van de typen specifieke vragen en antwoordkeuzes heeft. Een voorbeeld van een vraag die proactieve rebelsheid meet is ‘Ik hou van het gevoel dat anderen mij lastig vinden.’ De mogelijke antwoorden hierbij zijn ‘Ja, dat klopt’ (waarde 1), ‘Nee, dat klopt niet’ (waarde 0) en ‘Weet niet’ (0.5). Missings kregen de waarde 0. Een vraag die reactieve rebelsheid meet is bijvoorbeeld ‘Als anderen onaardig tegen je doen, vind je dan dat je...’ ofwel ‘Onaardig terug moet doen’ (waarde 1) ofwel ‘De ander moet proberen te begrijpen’ (waarde 0). In mijn dataset van 70 respondenten bleken 63 respondenten alle vragen over rebelsheid te hebben ingevuld. Opvallend is dat de drie vragen over reactieve rebelsheid het vaakst onbeantwoord bleven. 69 mensen hebben alle vragen over proactieve rebelsheid beantwoord. De missing heb ik de gemiddelde score meegegeven.

De acht items gezamenlijk (dus zonder het onderscheid tussen reactieve en proactieve rebelsheid) hadden een Cronbach’s alpha-waarde van .632. Voor de toetsing van de hypothese zoals in het vorige hoofdstuk gepresenteerd gebruik ik naar aanleiding van het werk van McDermott echter de vijf items die proactieve rebelsheid meten. De hierbij horende alpha breng ik van .585 naar een waarde van .608 door het laatste item (‘Wat doe je als je iemand ten dans vraagt en geweigerd wordt?’) te verwijderen. De schaalvariabele *rebelsheid* heeft een *range* van 0 tot 1 en een gemiddelde van .31 (zie ook tabel 1).

3.5 Pseudovolwassenheid

Het concept pseudovolwassenheid, de laatste onafhankelijke variabele, bestaat uit verschillende items en schalen die ik hier kort zal bespreken. In al deze items en schalen wordt gevraagd naar manieren om te gaan met de eventueel optredende statusinconsequentie als gevolg van de pseudovolwassenheid.

Subjectieve leeftijd: uit onderzoek van Galambas e.a. (2003) blijkt dat pseudovolwassenheid wordt gekenmerkt door een hoge score op subjectieve leeftijd: de adolescent in kwestie voelt zich ouder dan zijn biologische leeftijd. Subjectieve leeftijd wordt gemeten aan de hand van vijf stellingen (zoals ‘Ik voel me vaak ouder

dan ik in werkelijkheid ben' en 'Ik vind dat ik vaak als kind wordt behandeld'). De betrouwbaarheidsmaat alpha van deze schaal is .573. Er bleek één missing te zijn die de gemiddelde score heeft meegekregen.

Relatie ouders: voor pseudovolwassen pubers in het algemeen geldt dat zij door de discrepantie tussen hun werkelijke volwassenheid en hun subjectieve volwassenheid vaak problemen hebben met autoriteiten (Moffitt, 1993), vandaar dat de ouder-respondent relatie ook gemeten wordt. De ouder-respondent relatie wordt gemeten door vijf items. Voorbeelden hiervan zijn 'Mijn ouders zijn streng' en 'Ik heb vaak ruzie met mijn vader.' De alpha van de schaal ouder-respondent relatie is .822.

Subjectieve leeftijd t.a.v. broer/zus: omdat subjectieve leeftijd een grote rol speelt in pseudovolwassenheid, evenals het verlangen om ouder te zijn, heb ik besloten om dit ook te meten aan de hand van de houding van de respondent tegenover een oudere broer of zus met meer privileges. Deze schaal bestaat uit de optelsom van de waarden behorende bij de volgende vier items/stellingen: 'Mijn oudere broer/zus mag meer van mijn ouders dan ik', 'Ik vind het eerlijk dat mijn oudere broer/zus meer mag', 'Als ik net zo oud ben, zal ik net zo veel mogen' en 'Ik kan niet wachten om zo oud te zijn als mijn broer/zus nu is.' 43 van de 70 respondenten hebben aangegeven dat ze een oudere broer of zus hebben en hebben de stellingen beantwoord. De alpha van deze schaal heeft een waarde van .604. De 27 respondenten zonder oudere broer of zus krijgen de gemiddelde waarde van 11.9186 mee in SPSS.

Gedrag en gedragsproblemen op school: pseudovolwassen pubers besteden weinig tijd aan huiswerk en ervaren de autoriteit op scholen als negatief. Daarom is de respondenten gevraagd antwoord te geven op vijf stellingen met betrekking tot gedrag en gedragsproblemen op school. Voorbeelden van deze stellingen zijn 'Ik heb mijn huiswerk altijd af' en 'Ik ga elke dag met plezier naar school.' De betrouwbaarheidsmaat alpha is .620.

Middelengebruik: pseudovolwassen jongeren gebruiken roken meer en gebruiken vaker cannabis en alcohol dan niet-pseudovolwassen jongeren (Galambos e.a., 2003). Hen is gevraagd naar of zij überhaupt alcohol gebruiken ('Nooit' (0), 'Heel soms' (waarde 1), 'Af en toe' (2), 'Best vaak' (3), 'heel vaak' (4)) wanneer zij met vrienden zijn. Deze variabele kent geen missings, heeft waarden die lopen van 0 tot 4 en een gemiddelde van 2.33.

Vervolgens werd gevraagd naar de mate van gebruik, hoeveel zij dronken op een avond ('1 tot 3 glazen' (waarde 1), 'Tussen de 3 en 7 glazen' (2), '7 tot 12 glazen' (3), '12 tot 16 glazen' (4), 'Meer dan 16 glazen' (5). Dit is de enige variabele met betrekking tot middelengebruik met missings, in totaal zes. Ik geef de missings de gemiddelde waarde van 2.53 mee. Op deze manier kan ik een hiërarchische regressieanalyse uitvoeren met alle cases zonder dat de resultaten worden beïnvloed. De variabele heeft verder een range van 1 tot 5.

Over roken en cannabisgebruik zijn algemenere vragen gesteld over het gebruik, namelijk 'Rook je wel een sigaretten of shag?' ('Nooit gedaan' (waarde 0), 'Nee, maar wel eens geprobeerd' (1), 'Ja, maar niet dagelijks' (2), 'Ja, dagelijks, minder dan 10 sigaretten' (3), 'Ja, dagelijks, meer dan 10 sigaretten' (4)) en 'Gebruik je wel eens wiet of hasj?' ('Nooit gedaan' (waarde 0), 'Nee, maar wel eens geprobeerd' (1), 'Ja, maar niet vaker dan 1 keer per maand' (2), 'Ja, minimaal 1 keer per maand' (3), 'Ja, wekelijks' (4), 'Ja, meerdere keren per week' (5), 'Ja, dagelijks' (6)). De variabele over roken heeft geen missings, een *range* van 0 tot 4 en een gemiddelde van 1.69. De variabele over cannabisgebruik heeft geen missings, loopt van 0 tot 6 en heeft een gemiddelde van 1.41.

Intensiviteit bijbaan: het hebben van een bijbaan en daar relatief veel tijd in stoppen kan ook een kenmerk zijn van pseudovolwassenheid (Moffitt, 1993). De respondenten zijn daarom gevraagd of ze een bijbaantje hebben (0=nee, 1=ja, gemiddelde van .72, geen missings) en zo ja, hoeveel tijd ze daar per week aan kwijt zijn ('Minder dan 4 uur' (waarde 1), 'Tussen 4 en 8 uur' (2), 'Tussen 8 en 16 uur' (3), 'Meer dan 16 uur' (4)), of ze wel eens het gevoel hebben dat hun bijbaantje ten koste gaat van leren en studeren voor school ('Nooit' (waarde 1), 'Heel soms' (2), 'Af en toe' (3), 'Best vaak' (4), 'Heel vaak' (5), 'Geen mening' (0)) en zo ja, of ze dat ook erg vinden ('Ja, vaak' (waarde 1), 'Soms' (2), 'Nee, nooit' (3) en 'Geen mening' (0)). De variabele met betrekking tot de hoeveelheid tijd die wordt besteed aan de bijbaan heeft 20 missings, een range van 1 tot 4 en een gemiddelde van 2.40. De variabele die ingaat op de vraag of de bijbaan ten koste gaat van schoolprestaties heeft ook 20 missings, een range van 1 tot 4 en een gemiddelde van 1.98. Omdat ik ook in dit geval een meervoudige regressieanalyse wil uitvoeren, geef in beide gevallen de missings een waarde van 0 mee omdat dit respondenten betreft die aangegeven hebben geen baan te hebben. De variabele die meet of de respondent het ook erg vindt dat de bijbaan wel eens ten koste gaat van schoolprestaties heeft 23 missings, een range van

0 tot 3 en een gemiddelde van 1.32. Ik geef de 3 respondenten die deze vraag niet hebben beantwoord maar de twee vorige wel de gemiddelde waarde van 1.32 mee. De overige missings krijgen ook de waarde 0.

Intensiviteit vriendengroep: pseudovolwassen jongeren besteden veel tijd aan vrienden en (wellicht als gevolg daarvan) minder tijd aan leren en studeren dan niet-pseudovolwassen jongeren (Galambos e.a., 2003). Op eenzelfde wijze als bij bijbaantjes wordt daarom ook de tijd die besteed wordt aan vrienden en de intensiviteit van die relaties gemeten door middel van acht items. Hier construeer ik echter een nieuwe variabele uit genaamd *intensiviteit vriendengroep*. De Cronbach's alpha van deze schaal is .604. Voorbeelden van de stellingen en vragen waaruit deze schaal bestaat zijn 'Hoe vaak heb je contact met vrienden via sms of telefoongesprekken' ('Minder vaak dan 1 keer per week' '1 tot 3 keer per week', '3 tot 5 keer per week', 'Dagelijks' 'Meerdere malen per dag'), 'Hoe vaak ga je wat doen met je vrienden buiten schooltijd om, zoals uitgaan, film kijken, winkelen, rondhangen etc.' ('Nooit', 'Elke maand', 'Ongeveer elke twee weken', 'Wekelijks', 'Meerdere keren per week') en 'Hoe vaak ga je uit?' ('Nooit', 'Elke maand', 'Ongeveer elke twee weken', 'Wekelijks' en 'Meerdere malen per week.')

3.6 Controlevariabelen

Opleidingsniveau, sekse en leeftijd fungeren als controlevariabelen. Afgaande op de literatuur speelt moeten voornamelijk sekse en leeftijd een rol gaan spelen. Geen van de controlevariabelen heeft missings. Opleidingsniveau heeft een range van 1 tot 3 (1=VMBO, 2=HAVO, 3=VWO) en een gemiddelde van 2.49. Leeftijd heeft een range van 14 tot 18 en een gemiddelde van 15.91 (zie ook tabel 1).

3.7 Analyse-methode

Omdat er in dit onderzoek getoetst wordt of er sprake is van een (mogelijke) specifieke samenhang tussen de voorkeur voor bepaalde deviante muziek en persoonskenmerken als sensatiezucht, rebelseid en pseudovolwassenheid, wordt de data geanalyseerd middels regressieanalyses, zowel enkelvoudige (schalen) als meervoudige (losse items).

Tabel 1: *Beschrijvende statistieken controlevariabelen, schaalconstructies en andere belangrijke variabelen*

	N	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Standaard-afwijking
Sekse	70	1	1	1.54	.502
Leeftijd	70	14	18	15.91	.974
Opleiding	70	1	3	2.49	.558
Sensatiezucht	70	1.82	3.64	2.796	.436
Rebelsheid	70	0	1	.306	.293
Subjectieve leeftijd	70	1.6	4.8	2.968	.582
Relatie ouders	70	1	5	2.445	.745
Subjectieve leeftijd t.a.v. broer of zus	70	1	74	11.919	18.569
Schoolgedrag	70	1.6	4.6	2.89	.614
Frequentie alcoholgebruik	70	0	4	2.33	1.046
Mate van alcoholgebruik	70	1	5	2.531	1.142
Sigaretten/shag	70	0	4	1.69	1.325
Cannabisgebruik	70	0	6	1.41	1.574
Wel of niet bijbaan	70	0	1	0.7	.462
Tijd kwijt bijbaan	70	0	4	1.71	1.298
Bijbaan ten koste van school	70	0	4	1.41	1.245
Bijbaan ten koste van school: attitude respondent	70	0	3	.961	1.092
Intensiviteit vriendengroep	70	2.14	4.29	3.192	.444

4. Resultaten

De effecten van sensatiezucht, rebelsheid en de verschillende elementen van pseudovolwassenheid op hiphopvoorkeur zijn te vinden in tabel 2 (pag. 16 t/m 18). In de rest van dit hoofdstuk worden de resultaten uit de tabel kort besproken en waar nodig toegelicht. Interpretatie van de resultaten komen aan bod in hoofdstuk 5.

4.1 Controlevariabelen

Van de drie controlevariabelen is enkel sekse een significante voorspeller van hiphopvoorkeur. Sekse alleen zorgt voor 12,3% van de verklaarde variantie. De drie variabelen samen zorgen voor 15,7% verklaarde variantie. Het toevoegen van de onafhankelijke variabelen in de analyse brengen weinig veranderingen teweeg. Sekse blijft na toevoegen van de verschillende onafhankelijke variabelen altijd significant.

4.2 Resultaten sensatiezucht

De resultaten van de regressieanalyse laten zien dat er weinig steun is om een intensieve voorkeur voor hiphop te verklaren vanuit een zucht naar sensatie. Sensatiezucht verklaart slechts 0,7% van de variantie in hiphopvoorkeur nadat er gecontroleerd is op sekse, opleidingsniveau en leeftijd: sensatiezucht is dus geen significante voorspeller. Hypothese 1, een voorkeur voor hiphop kan *niet* worden verklaard vanuit een zucht naar sensatie, wordt aangenomen.

4.3 Resultaten rebelsheid

Hypothese 2, een voorkeur voor hiphop kan verklaard worden vanuit proactieve rebelsheid, wordt volgens de resultaten van deze studie weerlegd. Rebelsheid draagt slechts 0,04% bij aan de verklaarde variantie, hetgeen te verwaarlozen is. Deze 'toename' is dan ook niet significant.

4.4 Resultaten pseudovolwassenheid

Om uiteindelijk een uitspraak te kunnen doen over de hypothese dat pseudovolwassenheid samenhangt met een intensieve voorkeur voor hiphop, gaan we eerst kijken naar de mate waarin de al eerder aangegeven specifieke onderdelen van pseudovolwassenheid een rol spelen.

Tabel 2: Effecten van sensitiezucht, rebelsheid en pseudovolwassenheid op voorkeur voor hiphop

N=70

Variabele	Model 1			Model 2			Model 3		
	B	SE B	β	B	SE B	β	B	SE B	β
<i>Constante</i>	17.413	13.563		19.632	13.961		16.380	13.725	
<i>Controle variabelen</i>									
Sekse	4.932**	1.646	-.130	.5709**	1.976	.406	5.428**	1.833	.386
Leeftijd	-.941	.834	.350	-.908	.838	-.125	-.888	.842	-.122
Opleidingsniveau	-1.692	1.455	-.134	-1.479	1.490	-.117	-1.685	1.461	-.133
<i>Sensitiezucht</i>				-1.597	2.227	-.099			
<i>Proactieve rebelsheid</i>							-1.953	3.114	-.080
<i>Pseudovolwassenheid</i>									
Subjectieve leeftijd									
Relatie met ouders									
Subjectieve leeftijd t.a.v. oudere broer of zus (N=43)									
Gedragsproblemen op school									
Middelengebruik: alcohol									
Middelengebruik: tabak									
Middelengebruik: marihuana									
Bijbaan (1= ja)									
Bijbaan: uren									
Bijbaan: ten koste van school									
Bijbaan: ten koste van school, attitude respondent									
Intensiviteit peergroup									
<i>R²</i>		.157			.164			.162	

Note: † = $p < 0.10$, * = $p < 0.05$, ** = $p < 0.01$, *** = $p < 0.001$

Tabel 2: *Effecten van sensatiezucht, rebelsheid en pseudovolwassenheid op voorkeur voor hiphop (gecontinueerd)* $N=70$

Variabele	Model 4			Model 5			Model 6		
	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β
<i>Constante</i>	25.972†	15.230		14.244	15.506		17.368	13.693	
<i>Controle variabelen</i>									
Sekse	5.043**	1.643	.358	5.027**	1.671	.357	4.926**	1.662	.350
Leeftijd	-1.126	.845	-.155	-.839	.872	-.116	-.935	.848	-.129
Opleidingsniveau	-.1958	1.465	-.155	-1.610	1.476	-.127	-1.695	1.467	-.134
<i>Sensatiezucht</i>									
<i>Proactieve rebelsheid</i>									
<i>Pseudovolwassenheid</i>									
Subjectieve leeftijd	-1.728	1.418	-.141						
Relatie met ouders				.493	1.144	.052			
Subjectieve leeftijd t.a.v. oudere broer of zus							-.003	.056	-.006
Gedragsproblemen op school									
Middelengebruik: alcohol									
Middelengebruik: tabak									
Middelengebruik: cannabis									
Bijbaan (1= ja)									
Bijbaan: uren									
Bijbaan: ten koste van school									
Bijbaan: ten koste van school, attitude respondent									
Intensiviteit peergroup									
R^2		.176			.160			.157	

Note: † = $p < 0.10$, * = $p < 0.05$, ** = $p < 0.01$, *** = $p < 0.001$

Tabel 2: Effecten van sensatiezucht, rebelsheid en pseudovolwassenheid op voorkeur voor hiphop (gecontinueerd) $N=70$

Variabele	Model 7			Model 8			Model 9			Model 10		
	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β	<i>B</i>	<i>SE B</i>	β
<i>Constante</i>	12.985	14.986		20.035	14.065		21.706	14.170		21.488	15.001	
<i>Controle variabelen</i>												
Sekse	5.468**	1.818	.388	4.205*	1.951	.299	4.542*	1.756	.323	5.100	1.674	.362
Leeftijd	-.931	.837	-.128	-1.012	.884	-.140	-1.219	.886	-.168	-.962	.838	-.133
Opleidingsniveau	-1.533	1.477	-.121	-1.825	1.501	-.144	-1.270	1.574	-	-1.769	1.466	-.140
									.100			
<i>Sensatiezucht</i>												
<i>Proactieve rebelsheid</i>												
<i>Pseudovolwassenheid</i>												
Subjectieve leeftijd												
Relatie met ouders												
Subjectieve leeftijd t.a.v. oudere broer of zus												
Gedragsproblemen op school	1.022	1.445	.089									
Middelengebruik: alcohol, frequentie				-.064	.877	-.009						
Middelengebruik: alcohol, hoeveelheid				-.388	.893	-.063						
Middelengebruik: tabak				-.536	.827	-.101						
Middelengebruik: cannabis				1.416*	.639	.316						
Bijbaan (1= ja)							-3.508	3.192	-.229			
Bijbaan: uren							1.557	1.206	.286			
Bijbaan: ten koste van school							-.297	1.359	-.052			
Bijbaan: ten koste van school, attitude respondent							-.107	1.307	-.017			
Intensiviteit peergroup										-1.193	1.838	-.075
R^2		.164			.225			.182			.163	

Note: † = $p < 0.10$, * = $p < 0.05$, ** = $p < 0.01$, *** = $p < 0.001$

Subjectieve leeftijd: omdat er weer gekeken wordt naar de samenhang van een bepaalde constructie en een voorkeur voor hiphop, blijkt wederom dat enkel sekse een significante voorspeller is. Subjectieve leeftijd voegt slechts 1,9% aan verklaarde variantie toe en heeft geen significant effect.

Relatie ouders: de ouder-respondent relatie voegt praktisch niks toe aan de variantie in voorkeur voor hiphop (0.02%) en is daarom ook geen significante voorspeller (p-waarde van .668).

Subjectieve leeftijd t.a.v. oudere broer of zus: subjectieve leeftijd ten aanzien van oudere broer of zus zorgt bij een voorkeur voor hiphop niet voor een significante toename in de verklaarde variantie.

Gedrag en gedragsproblemen op school: ook schoolgedrag levert geen significante bijdrage aan de totale variantie. Het construct zorgt slechts voor een toename van 0,6% in verklaarde variantie.

Middelengebruik: wanneer we kijken naar de voorspellende waarden van middelengebruik op intensieve voorkeur voor hiphop, blijkt dat na controle op de drie achtergrondkenmerken, middelengebruik in zijn totaliteit 7,2% van de variantie in hiphop verklaart. Dit is echter geen significante toename in verklaarde variantie, maar op basis van de regressiecoëfficiënten valt te concluderen dat het gebruik van wiet en hasj wel een significante voorspeller is. Ook hier geldt dat van de achtergrondvariabelen sekse de enige significante voorspeller is, maar na toevoeging van het item over wiet- en hasjgebruik vermindert de invloed van sekse en blijft wiet- en hasjgebruik zelfs over als enige significante voorspeller voor een intensieve voorkeur voor hiphop.

Intensiviteit bijbaan: de items over bijbanen voegen 2,5% toe aan de verklaarde variantie. Er lijkt geen significant verband te zijn tussen het luisteren naar hiphop en het hebben van een bijbaantje. Bij zowel multipele als hiërarchische regressieanalyses vormen zich geen significante verbanden.

Intensiviteit vriendengroep: de intensiviteit van de vriendengroep (schaal) zorgt voor praktisch geen toename in de verklaarde variantie en is dan ook niet significant. Onderwerpen we de items echter los van elkaar aan een regressieanalyse dan zorgen zij voor een toename van 16% verklaarde variantie. Samen met de controlevariabelen zorgt dit voor een verklaarde variantie van 33,2%. De voorspellende waarde van sekse wordt kleiner en verandert uiteindelijk in een trend naarmate de andere items worden toegevoegd. Uiteindelijk blijkt dat hoe vaak de respondent zijn of haar vrienden

buiten school ziet een significante voorspeller is (met een p-waarde van .018), evenals hoe vaak de respondent uitgaat (p-waarde van .033). Een extra betrouwbaarheidsanalyse leert ons overigens dat er een samenhang (alpha .615) is tussen veel uitgaan, veel omgaan met vrienden buiten schooltijd om en cannabisgebruik.

4.5 Resultaten metal

In de literatuur is er redelijk veel te vinden over de relaties tussen sensatiezucht, rebelsheid en (heavy) metal. Ook dit genre wordt gezien als ‘deviante’ muzieksoort en metalfans zijn dan ook vaak onderzocht. In de dataset van deze studie zijn ook enkele metalliefhebbers te vinden, al zijn het er slechts zeven (waarvan zes jongens). Alle hypothesen die naar voren kwamen in deze studie zijn daarom ook getoetst met betrekking tot voorkeur voor metal. Hier volgen de belangrijkste bevindingen.

De controlevariabelen zorgen voor 17,1% verklaarde variantie, waarvan de invloed van sekse te benoemen is als trend (p-waarde van .069). Ik vond geen significante relatie tussen sensatiezucht en voorkeur voor metal, terwijl men dat op grond van de literatuur wel zou verwachten. Wel was er, conform eerder onderzoek, sprake van een significant verband tussen rebelsheid en metalvoorkeur (p-waarde van 0.003) en zorgt rebelsheid voor een toename van 11,8% in de verklaarde variantie. Tevens bleek subjectieve leeftijd een significante voorspeller van een voorkeur voor metal (p-waarde van .038), evenals de ouder-respondent relatie (p-waarde van .029). Opvallend is dat sekse significant wordt (p-waarde van .033) wanneer de schaal ouder-respondent relatie wordt toegevoegd. Er bleek geen verband tussen subjectieve leeftijd ten aanzien van oudere broer of zus en een voorkeur voor metal. Ook was er geen verband tussen schoolgedrag en metalvoorkeur, al daalde de voorspellende waarde van sekse flink wanneer die schaal aan de analyse werd toegevoegd. Dit wijst wellicht op een correlatie tussen sekse en schoolgedrag.

Er zijn geen relaties gevonden tussen middelengebruik en metalvoorkeur of tussen de intensiviteit van een mogelijke bijbaan en metalvoorkeur. Wel was er een apart resultaat bij de meervoudige hiërarchische regressieanalyse van items die de intensiviteit van de vriendengroep meten: chatten op msn of andere chatprogramma's bleek een significante voorspeller voor intensieve metalvoorkeur (p-waarde van 0.26). Deze bevindingen berust gezien het kleine aantal metalfans in de dataset

waarschijnlijk op toeval. Hieruit kunnen we de conclusie trekken we ons niet te veel moeten aantrekken van de resultaten met betrekking tot metalvoorkeur.

5. Conclusies & discussie

Wat betreft sensatiezucht en rebelseid als verklaringen voor hiphopvoorkeur zijn er duidelijke conclusies te trekken. Uit de resultaten blijkt dat er weinig steun is om sensatiezucht en rebelseid te zien als een verklaring voor een voorkeur voor hiphop. De respondenten scoorden überhaupt laag op de items over rebelseid en laag op middelengebruik. Ook scoorden zij laag op pseudovolwassenheid. Er zijn weliswaar verbanden gevonden tussen hiphopvoorkeur en cannabisgebruik en tussen hiphopvoorkeur en uitgaan en veel tijd besteden aan vrienden, maar dit hoeft niet per sé verband te houden met pseudovolwassenheid - integendeel zelfs. Vooral subjectieve leeftijd en botsingen met autoriteit (problemen op school en een moeizame relatie met ouders) vormen de belangrijkste pijlers van pseudovolwassenheid. Hier zijn geen significante resultaten voor gevonden. Mochten dat wel het geval zijn, dan zou pseudovolwassenheid pas gepresenteerd kunnen worden als mogelijke verklaring voor een intensieve hiphopvoorkeur. Nu moeten we de hypothese dat pseudovolwassenheid een verklaring is voor hiphopvoorkeur verwerpen.

Toch wil ik enige kanttekeningen plaatsen bij deze conclusie. De respondenten in de dataset vertonen over het algemeen weinig risicogedragingen. Dit zou eventueel verband kunnen houden met hun hoge opleidingsniveau, maar ook – belangrijker – met hun iets te hoge leeftijd. Onder de respondenten bevonden zich slechts twee 14-jarigen, het gros van hen is 15 of 16. Liever had ik gezien dat een meerderheid van hen 14 of 15 zou zijn, omdat deze leeftijdsgroep doorgaans meer risicogedrag vertoont, volgens de literatuur het meeste last ondervindt van de maturity-gap en tevens de doelgroep van hiphop is. Of de resultaten dan erg zouden verschillen, valt te bezien. Ik vermoed dat ik met deze respondenten dan ook al sterkere verbanden had moeten vinden. Ook het feit dat de gebruikte dataset erg klein, zou invloed hebben uitoefenen op de resultaten. Van de 70 respondenten hebben 35 hiphop opgegeven als één van hun favoriete muziekstijlen. Hoewel dit relatief veel is, wordt de bruikbare data hierdoor nog minder. Middelengebruik verklaart bijvoorbeeld 7,2% van de totale variantie, maar bleek niet

significant. Bij een grotere dataset is er een kans dat middelengebruik verantwoordelijk voor een vergelijkbaar deel in de verklaarde variantie wel significant is.

Andere punten van discussie betreffen de rol van teksten in de muziekbeleving van jongeren, de vraag of hiphop die populair is in Nederland net zoveel antisociale elementen kent als in de VS en de relatie tussen pseudovolwassenheid en muziekbeleving. Ten eerste wordt er in dit onderzoek vanuit gegaan dat de tekstuele inhoud van liedjes een belangrijk onderdeel is van muziekbeleving. Het is echter aannemelijk dat voor veel jongeren de beat, of die sfeer die het nummer oproept, doorslaggevend is bij de waardering van het liedje als geheel. Het lijkt er op dat dit per jongere verschilt (Christenson & Roberts, 1998). Wellicht dat ik met dit onderzoek de waarde die jongeren hechten aan muziektteksten heb overschat. Ten tweede is er voor deze studie veel gebruik gemaakt van Amerikaanse onderzoeken naar deviante muziekvoorkeuren en antisociale kenmerken van hiphop, terwijl juist de Nederlandstalige hiphop de afgelopen jaren een enorme bloeiperiode kent. In hoeverre luistert de Nederlandse hiphopfan naar soortgelijke antisociale hiphop als de Amerikaanse? Cijfers over de populariteit van Nederlandse hiphop en van Amerikaanse rap in Nederland zijn niet beschikbaar. Ook valt er niet met zekerheid te zeggen dat Nederlandstalige hiphop net zoveel antisociaal elementen en sentimenten kent als hiphop afkomstig uit de V.S. Ten derde blijkt uit dit onderzoek dat een hoge score op pseudovolwassenheid zich niet per se vertaalt naar een intensieve muziekbeleving, er is praktisch geen samenhang tussen deze twee constructen. Muziekvoorkeur is een reflectie van gevoelens en emoties (Mulder, 2008) maar de assumptie dat dit voor pseudovolwassen jongeren even sterk - en misschien nog wel sterker - geldt, blijkt niet te kloppen. De kans bestaat dat pseudovolwassen adolescenten het intensief uiten van hun muziekvoorkeur helemaal niet zien als een nuttige manier om het gebrek aan sociale volwassenheid te compenseren. Het zou goed kunnen dat muziek voor hen een veel te indirect en te weinig naar buiten gericht compensatiemiddel is.

Referenties

- Arnett, J. (1994). Sensation seeking: a new conceptualization and a new scale. *Personality and individual differences*, 16 (22), 289-296.
- Ter Bogt, T. (2004) *Popmuziek en popidolen in de jaren negentig*. Universiteit van Amsterdam. Verkregen via [http://www.sg.unimaas.nl/_old/oudelezingen/Tom%20ter%20Bogt%20-%20Popmuziek_idolen.ppt#282,17,Slide 17](http://www.sg.unimaas.nl/_old/oudelezingen/Tom%20ter%20Bogt%20-%20Popmuziek_idolen.ppt#282,17,Slide%2017)
- Carpentier, F. D., Knobloch, S., & Zillmann, D. (2003). Rock, rap and rebellion. Comparisons of traits predicting selective exposure to defiant music. *Personality and Individual Differences*, 35, 1643-1655.
- Crone, E. (2008). *Het puberende brein. Over de ontwikkeling van de hersenen in de unieke periode van de adolescentie*. Amsterdam: Prometheus/Bert Bakker
- Christenson, P. G., & Roberts, D. F. (1998). *It's not only rock & roll: Popular music in the lives of adolescents*. Cresskill, NJ: Hampton Press.
- Dieleman, A. (2000). *Als de toekomst wacht. over individualisering, vertrouwen en de sociale integratie van jongeren in West-Europa*. Assen: van Gorcum.
- Galambos, N. L., Barker, E. T., & Tilton-Weaver, L. C. (2003). Who gets caught at maturity gap? A study of pseudomature, immature, and mature adolescents. *International Journal of Behavioral Development*, 27 (3), 253-263.
- Herd, D. (2008). Changes in drug use prevalence in rap music songs, 1979-1997. *Addiction Research & Theory*, 16 (2), 167-180.
- Kerr, J. H. (1997). Motivation and emotion in sport: reversal theory. Verkregen via <http://books.google.com/books?id=RFUVAAAAIAAJ&printsec=frontcover>
- Ko, E.K., Kim, E., Taylor, C.R., Hoon Kim, K., & Kang, I.J. (2007) Cross-national market segmentation in the fashion industry: a study of European, Korean and US consumers. *International Marketing Review*, 24 (5), 629-651.
- Kupersanin, E. (2001) Teen marijuana users respond to PSA's. *Psychiatric News*, 36 (8), 14.
- Moffitt, T. E. (1993). Adolescence-limited and life-course-persistent antisocial behavior: A developmental taxonomy. *Psychological Review*, 100 (4), 674-701.
- Veendrick, L., Timmerman, G., & Ravesloot, J. (2000). Adolescentie 2000: De identiteit van jongeren in een keuzesamenleving. *Pedagogiek*, 20 (2).
- Weisskirch, R. S., & Murphy, L.C. (2004). Friends, porn and punk: sensation seeking in personal relationships, internet activities and music preferences among college students. *Adolescence*, 39 (154), 189-201.
- Zuckerman, M. (1990). The Psychophysiology of sensation seeking. *Journal of Personality*, 58 (1), 313-345.

Bijlage 1: Enquête

VRAGENLIJST JEUGD, KICKS & MUZIEKVOORKEUR 27/01/2009

Beste lezer,

Fijn dat je deel wilt nemen aan dit onderzoek en deze vragenlijst wilt invullen. Ik ben student Algemene Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Utrecht en doe een onderzoek naar jongeren en muziekvoorkeur.

Zoals je misschien weet wordt er vaker wetenschappelijk onderzoek gedaan naar scholieren, hoe zij zich voelen en wat ze doen in hun vrije tijd. Muziek speelt een grote rol in het leven van jonge mensen. Ook houden sommige jongeren van het zoeken naar spannende ervaringen, die ik voor het gemak 'kicks' noem. Mijn onderzoek gaat over deze onderwerpen.

Op de volgende pagina's zul je verschillende vragen aantreffen over je thuissituatie, vriendschappen, uitgaan en school. De vragenlijst wijst zich vanzelf.

Je hoeft nergens je naam in te vullen, alles blijft dus anoniem. Je antwoorden zullen alleen worden gebruikt voor dit onderzoek. Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 15 tot 20 minuten.

Met vriendelijke groet,

Robin Kemper
Student Algemene Sociale Wetenschappen
Universiteit Utrecht
r.k.kemper@students.uu.nl

MUZIEKSMAAK

1) Om te beginnen zou ik graag willen weten naar welke soorten muziek je luistert. Dit doe je door maximaal vijf muziekstijlen te kiezen uit onderstaande lijst. Is bijvoorbeeld *trance* jouw favoriete muziek, zet dan een kruisje achter *trance* in de eerste kolom 'Keuze 1'. Zo ga je door tot je vijf keuzes hebt gemaakt.

	<i>Keuze 1</i>	<i>Keuze 2</i>	<i>Keuze 3</i>	<i>Keuze 4</i>	<i>Keuze 5</i>
Top 40					
Klassiek					
Trance					
Soul					
Punk					
R&B					
Jazz					
Hiphop/rap					
Rock					
Gothic					
Dance					
Techno					
Indie					
Alternatief					
Nederlandstalig					
Metal					
Country					
Reggae					
Anders, namelijk					
Anders, namelijk					

2) Om een beeld te krijgen hoe belangrijk muziek voor jou is, zijn hieronder een aantal stellingen geformuleerd. Je kunt kiezen uit verschillende antwoorden, namelijk 'helemaal mee oneens', 'mee oneens', 'neutraal', 'mee eens' of 'helemaal mee eens.' Een keuze maak je door een kruisje te zetten in het vakje onder het antwoord van jouw keuze.

Wil je een verbetering maken? Kleur dan het hokje van je foute antwoord helemaal in en zet een nieuw kruisje onder het goede antwoord.

	<i>Helemaal mee eens</i>	<i>Mee eens</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Mee oneens</i>	<i>Helemaal mee oneens</i>	<i>Weet niet</i>
Ik voel me verbonden met een bepaalde muziekstijl						
Ik let vaak op wat sterren en artiesten aan hebben qua kleding						
Mijn kledingstijl hangt samen met mijn favoriete muziekstijl						
Ik kan geen dag zonder muziek						

De volgende vragen gaan over *heavy metal* en *gangsterhiphop*. Kleur het rondje voor het antwoord van jouw keuze in.

3) Heb je wel eens gehoord van gangsterhiphop?

Nee, ga door naar vraag 6

Ja, beantwoord ook vraag 4 en 5

4) Zo ja: wat is gangsterhiphop volgens jou?

.....
.....

5) Luister je wel eens naar gangsterhiphop?

- Ja
 Nee

6) Heb je wel eens gehoord van heavy metal?

- Nee, ga door naar vraag 9
 Ja, beantwoord ook vraag 7 en 8

7) Zo ja: wat is heavy metal volgens jou?

.....
.....

8) Luister je wel eens naar heavy metal?

- Ja
 Nee

THUIS

9) De volgende stellingen gaan over je ouders. Mocht je een van de vragen niet kunnen beantwoorden, kies dan voor de optie 'niet van toepassing (n.v.t.)'. Wil je een vraag niet beantwoorden, vul dan niks in.

	<i>Helemaal mee eens</i>	<i>Mee eens</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Mee oneens</i>	<i>Helemaal mee oneens</i>	<i>N.v.t.</i>
Mijn ouders zijn streng						
Mijn vader is streng						
Mijn moeder is streng						
Ik heb vaak ruzie met mijn moeder						
Ik heb vaak ruzie met mijn vader						
De relatie met mijn moeder is goed						
De relatie met mijn vader is goed						

De volgende vragen gaan over **oudere** broers en zussen. Mocht je geen oudere broer of zus hebben, beantwoord deze vragen dan niet en ga direct door naar vraag 11.

10) Hoe oud is je oudere broer/zus?*

** Als je meerdere oudere broers of zussen hebt, geef dan de leeftijd van de oudere broer of zus die het jongste is. Onderstaande stellingen gaan dan over deze broer of zus.*

<i>Helemaal mee eens</i>	<i>Mee eens</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Mee oneens</i>	<i>Helemaal mee oneens</i>	<i>Weet niet / N.v.t.</i>

Mijn oudere broer/zus mag van mijn ouders meer dan ik						
Ik vind het eerlijk dat mijn oudere broer/zus meer dan mag ik						
Als ik net zou oud ben als mijn broer/zus nu is, zal ik ook net zo veel mogen						
Ik kan niet wachten om zou oud te zijn als mijn broer/zus nu is						

SCHOOL

11) De volgende vragen gaan over hoe je bent op school en in de klas.

	<i>Helemaal mee eens</i>	<i>Mee eens</i>	<i>Neutraal</i>	<i>Mee oneens</i>	<i>Helemaal mee oneens</i>	<i>Weet niet</i>
Ik ga elke dag met plezier naar school						
Ik heb mijn huiswerk altijd af						
Ik word nooit de klas uitgestuurd						
Ik vind het gezellig in de klas						
Leraren of leraressen zijn eigenlijk nooit boos op me						

12) Spijbel je wel eens een les?

- Nooit
- Wel eens, maar niet vaker dan 1x per maand
- Elke maand
- Elke week
- Elke dag

13) Welke stelling os op jou het *meest* van toepassing?

- Het grootste gedeelte van mijn vrienden zit bij mij in de klas
- Het grootste gedeelte van mijn vrienden zit wel bij mij op school, maar niet in mijn klas
- Het grootste gedeelte van mijn vrienden zit niet bij mij op school

14) In hoeverre voel jij je volwassen in vergelijking met je klasgenoten?

- Ik vind mijzelf volwassener dan mijn klasgenoten
- Ik vind mijzelf even volwassen als mijn klasgenoten
- Ik vind mijzelf minder volwassen dan mijn klasgenoten

BIJBAANTJES

De volgende vragen gaan over bijbaantjes. Beantwoord deze vragen alleen als je een bijbaantje hebt! Heb je geen bijbaantje, ga door naar vraag 18.

15a) Heb je een bijbaantje?

- Ja
- Nee

15b) Hoeveel tijd steek je in je bijbaantje?

- Minder dan 4 uur per week
- Tussen de 4 en 8 uur per week
- Tussen de 8 en 16 uur per week
- Meer dan 16 uur per week

16) Heb je wel eens het gevoel dat je bijbaantje ten koste gaat van leren en studeren voor school?

- Nooit → **Ga door naar vraag 18!**
- Heel soms
- Af en toe
- Best vaak
- Heel vaak
- Geen mening

17) Vind je het erg dat je bijbaantje ten koste gaat van leren en studeren voor school?

- Ja, altijd
- Soms
- Nee, nooit
- Geen mening

VRIENDEN EN UITGAAN

De volgende vragen gaan over vrienden en uitgaan.

18) Ik vind vriendschappen belangrijk

- Ja, heel erg belangrijk
- Ja, best wel belangrijk
- Nee, niet zo belangrijk

19) De meeste van mijn vrienden zijn ouder dan ik ben

- Ja, ze zijn ouder dan ik ben
- Nee, ze zijn ongeveer even oud
- Nee, ze zijn vaak jonger dan ik ben

20) Heb je minstens één goede vriend of vriendin aan wie je bijna alles vertelt?

- Ja, ik heb er zelfs meer dan één
- Ja, ik heb één zo'n goede vriend(in)
- Nee

21) Hoe vaak zie je je vrienden (los van school en/of in de klas)?

- Minder vaak dan 1x per week
- Ongeveer 1x per week
- Ongeveer 2x per week
- Ongeveer 3x per week
- Meer dan 3x per week

22) Hoe vaak heb je contact met vrienden via sms of telefoongesprekken?

- Minder vaak dan 1x per week
- 1 tot 3 keer per week
- 3 tot 5 keer per week
- Dagelijks
- Meerdere malen per dag

- 23) Hoe vaak zit je achter MSN of andere chat-programma's?
- Minder vaak dan 1x per week
 - Een aantal keer per week
 - Ongeveer 1 tot 3 uur per dag
 - Ongeveer 3 tot 5 uur per dag
 - Meer dan 5 uur per dag
- 24) Hoe vaak ga je met je vrienden wat doen (uitgaan, film kijken, winkelen, rondhangen etc.)?
- Nooit
 - Elke maand
 - Ongeveer elke twee weken
 - Wekelijks
 - Meerdere keren per week
- 25) Heb je wel eens het gevoel dat dingen doen met je vrienden ten koste gaat van leren en studeren voor school?
- Nooit → **Ga door naar vraag 27!**
 - Heel soms
 - Af en toe
 - Best vaak
 - Heel vaak
 - Weet ik niet/geen mening
- 26) Vind je het erg dat dingen die je doet met vrienden ten koste gaat van leren en studeren voor school?
- Ja, altijd
 - Soms
 - Nee, nooit
 - Geen mening
- 27) Als je met je vrienden bent, drink je dan alcohol?
- Nooit → **Ga door naar vraag 29!**
 - Heel soms
 - Af en toe
 - Best vaak
 - Heel vaak
 - Weet ik niet/geen mening
- 28) Hoeveel glazen alcohol drink je dan op zo'n avond met vrienden?
- Ongeveer 1 tot 3 glazen
 - Tussen de 3 en 7 glazen
 - 7 tot 12 glazen
 - 12 tot 16 glazen
 - Meer dan 16 glazen
- 29) Rook je wel eens tabakswaaren?
- Nee, nooit gedaan
 - Nee, maar wel eens geprobeerd
 - Ja, maar niet elke dag
 - Ja, dagelijks, maar niet meer dan 10 sigaretten
 - Ja, dagelijks, meer dan 10 sigaretten
- 30) Rook je ook wel eens wiet of hasj?
- Nee, nooit gedaan
 - Nee, maar wel eens geprobeerd
 - Ja, maar niet vaker dan 1x per maand
 - Ja, minimaal 1x per maand

- Ja, wekelijks
- Ja, meerdere keren per week
- Ja, dagelijks

SENSATIE & KICKS

31) Onder 'sensatie' wordt verstaan in hoeverre jij open staat voor ervaringen die spannend zijn. Deze spannende ervaringen, zoals enge films, worden ook wel 'kicks' genoemd. Probeer niet te lang na te denken over je antwoord en onthoud dat er geen goede of foute antwoorden zijn. Kruis het antwoord aan dat het dichtst bij jou ligt.

	<i>Klopt helemaal</i>	<i>Klopt een beetje</i>	<i>Klopt niet echt</i>	<i>Klopt helemaal niet</i>
Wanneer het water erg koud is, zou ik ervoor kiezen niet in te zwemmen, zelfs al is het een hete dag				
Als ik ergens in een lange rij moet wachten, doe ik dat geduldig				
Ik heb graag dat het volume hoog is wanneer ik naar muziek luister				
Ik vind het leuk om voor een groep mensen op te treden of iets te vertellen				
Ik kijk liever geen films waarvan anderen zeggen dat ze heel eng zijn				
Het is mijn droom later veel te reizen naar vreemde, verre plekken.				
Als ik naar een pretpark ga vind ik het te gek om in achtbanen en andere spannende en snelle attracties te gaan				
Ik heb graag de televisie of radio aan terwijl ik iets anders aan het doen ben, zoals lezen, leren of opruimen				
Het zou interessant zijn om een auto-ongeluk te zien gebeuren				
Ik vind het verstandig om iets wat je al kent te bestellen als je in een restaurant gaat eten				
Ik houd van films met veel explosies en achtervolgingen				
Als het mogelijk zou zijn om een andere planeet of de maan gratis te bezoeken, zou ik me meteen opgeven				

32) Wanneer je wordt verteld dat je een regel overtreedt (je rookt bijvoorbeeld ergens waar dat niet meer mag), is je eerste reactie:

- stoppen met het overtreden van de regel
- liever doorgaan en de regel blijven overtreden
- weet niet

33) Je hebt een nare aanvaring met iemand gehad. Wat is je reactie?

- je wilt die persoon terug pakken
- je hoopt dat het in de toekomst beter gaat
- weet niet

34) Ik hou van het gevoel dat ik krijg als anderen mij lastig of moeilijk vinden

- ja, dat klopt
- nee, dat klopt niet
- weet niet

Bijlage 2: AISS (Engelstalig)

Vier antwoordcategorieën:

- (A) describes me very well (waarde 4)
- (B) describes me somewhat (waarde 3)
- (C) does not describe me very well (waarde 2)
- (D) does not describe me at all (waarde 1)

Twintig items:

1. I can see how it would be interesting to marry someone from a foreign country.
2. When the water is very cold, I prefer not to swim even if it is a hot day. (-)
3. If I have to wait in a long line, I'm usually patient about it. (-)
4. When I listen to music, I like it to be loud.
5. When taking a trip, I think it is best to make as few plans as possible and just take it as it comes
6. I stay away from movies that are said to be frightening or highly suspenseful. (-)
7. I think it's fun and exciting to perform or speak before a group.
8. If I were to go to an amusement park, I would prefer to ride the rollercoaster or other fast rides.
9. I would like to travel to places that are strange and far away.
10. I would never like to gamble with money, even if I could afford it. (-)
11. I would have enjoyed being one of the first explorers of an unknown land.
12. I like a movie where there are a lot of explosions and car chases.
13. I don't like extremely hot and spicy foods. (-)
14. In general, I work better when I'm under pressure.
15. I often like to have the radio or TV on while I'm doing something else, such as reading or cleaning up.
16. It would be interesting to see a car accident happen.
17. I think it's best to order something familiar when eating in a restaurant. (-)
18. I like the feeling of standing next to the edge on a high place and looking down.
19. If it were possible to visit another planet or the moon for free, I would be among the first in line to sign up
20. I can see how it must be exciting to be in a battle during a war.

De oneven items meten *novelty*

De even items meten *intensity*

Een minnetje achter de stelling betekent dat de onderzoeker deze vraag moet ompoolen om de juiste waarde te krijgen.

Bron: Arnett, J. (1994). Sensation seeking: a new conceptualization and a new scale. *Personality and individual differences*, 16 (22), 289-296.

Bijlage 3: McDermott's Questionnaire of Rebelliousness (Engelstalg)

1. When you are told that you are breaking a rule (for example, 'No Smoking'), is your first reaction to
(a) stop breaking the rule any further
or, (b) go ahead and still break the rule?
(c) not sure
2. You have been treated badly by someone. Do you
(a) try to get back at the person
or, (b) hope that things will improve?
(c) not sure
3. In trying to complete an exercise routine, you go through some pain. Do you
(a) continue
or, (b) give up?
(c) not sure
4. "I enjoy the thrill I get from being difficult and awkward." Do you
(a) agree
or, (b) disagree?
(c) not sure
5. If people are unkind to you, do you feel you should be
(a) unkind back
or, (b) understanding?
(c) not sure
6. Do you find it exciting to do something "shocking"?
(a) yes, often
or, (b) no, hardly ever
(c) not sure
7. If you are asked particularly NOT to do something, do you feel an urge to do it?
(a) no, hardly ever
or, (b) yes, often
(c) not sure
8. You are in a group of people who are drinking, but you do not like alcohol and are offered a drink. Would you
(a) refuse the drink
or, (b) accept the drink?
(c) not sure
9. Do you tease people unnecessarily just so as to have some fun at their expense?
(a) yes, often
or, (b) no, hardly ever
(c) not sure
10. A parking attendant tells you that you cannot park where you have just put the car. Would you
(a) apologise and move it
or, (b) argue with the attendant?
(c) not sure

208 MOTIVATION AND EMOTION IN SPORT

<p>11. How often do you do something you shouldn't just get some excitement?
 (a) not often at all
 or, (b) often
 (c) not sure</p> <p>12. You are asked to take part in an activity which secretly you dislike. Would you
 (a) say you have something else planned
 or, (b) try hard to avoid an argument?
 (c) not sure</p> <p>13. If you get yelled at by someone in authority, would you
 (a) get angry and argue back
 or, (b) try hard to avoid an argument
 (c) not sure</p> <p>14. If a person your age was mean to you, would you
 (a) try to forget it
 or, (b) try to get revenge?
 (c) not sure</p> | <p>15. Can you think of anything you oppose strongly?
 (a) no
 or, (b) yes
 (c) not sure</p> <p>16. A charity will not accept you as a volunteer. Is your first reaction to
 (a) thank them for considering you
 or, (b) tell them to "go to hell"?
 (c) not sure</p> <p>17. How often do others say that you are a difficult person?
 (a) rarely
 or, (b) often
 (c) not sure</p> <p>18. If you ask a person at a party to dance with you who says 'no' without offering any explanation, would you
 (a) get annoyed
 or, (b) accept it?
 (c) not sure</p> |
|---|---|

The items in each subscale and the negativistic option for each item are as follows:

<i>Proactive negativism:</i>	1 (b)	4 (a)	6 (a)	7 (b)
	9 (a)	11 (b)	17 (b)	
<i>Reactive negativism:</i>	2 (a)	5 (a)	10 (b)	13 (a)
	14 (b)	16 (b)	18 (a)	

Bron: pagina 207 & 208 in Kerr, J. H. (1997). Motivation and emotion in sport: reversal theory. Verkregen via <http://books.google.com/books?id=RFUVAAAAIAAJ&printsec=frontcover>